

POZMEŇUJÚCI A DOPLŇUJÚCI NÁVRH

poslancov Národnej rady Slovenskej republiky

Miloslav Hájšelovej
Miloslav Svrtka, Michal Šipoš, Juraj Šeliga

k návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Miloša SVRČEKA a Petry HAJŠELOVEJ na vydanie ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (tlač 1163)

Návrh ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov sa mení a dopĺňa takto:

1. V Čl. I body 1 až 4 znejú:

„1. Čl. 73 sa dopĺňa odsekom 3, ktorý znie:

„(3) Prebiehajúce volebné obdobie Národnej rady Slovenskej republiky podľa odseku 1 možno skrátiť na základe uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa určí čas vyhlásenia a konania volieb do Národnej rady Slovenskej republiky. Návrh uznesenia o skrátení volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky môže predložiť najmenej pätina poslancov. Uznesenie o skrátení volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky sa uverejní v Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Skrátené volebné obdobie Národnej rady Slovenskej republiky uplynie dňom konania volieb do Národnej rady Slovenskej republiky.“.

Odôvodnenie:

Pri téme ústavnej úpravy skrátenia volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky sa s poslancami Národnej rady Slovenskej republiky predkladaným návrhom na vydanie ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, nie je možné stotožniť, keďže existuje ústavne prijateľnejšia, elegantnejšia a vykonateľnejšia alternatíva navrhovanému spôsobu skrátenia volebného obdobia referendum alebo ústavným zákonom.

V pozmeňujúcom návrhu sa navrhuje ústavne upraviť skoršie skončenie volebného obdobia do Národnej rady Slovenskej republiky prostredníctvom uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky, na schválenie ktorého sa bude vyžadovať súhlas trojpäťtinovej väčšiny všetkých poslancov Národnej rady Slovenskej republiky. Na podanie návrhu predmetného uznesenia bude potrebná pätina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky ako poistka, aby sa uvedený inštitút svojvoľne politicky nezneužíval nerelevantným počtom poslancov, prípade len jedným poslancom na eskaláciu politického napätia v spoločnosti. V takomto uznesení sa určí skorší termín vykonania volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, pričom vykonaním predčasných volieb uplynie aktuálne volebné obdobie Národnej rady Slovenskej republiky a tým v zmysle čl. 81a písm. a) Ústavy Slovenskej republiky zanikne mandát poslancov. Súčasne obsahom tohto uznesenia bude aj určený čas pre vyhlásenie volieb predsedom Národnej rady Slovenskej republiky. Pojem čas pre určenie termínu volieb do národnej

rady, ako aj pre určenie termínu pre vyhlásenie volieb do národnej rady predsedom národnej rady je zvolený s ohľadom na podstatu textu ústavy, kde by mali byť používané pojmy umožňujúce pokryť širší okruh situácií. Konkrétne voľby do národnej rady môžu prebiehať v jednom či viacerých dňoch, i keď súčasná zákonná úprava predpokladá jeden deň, zákon sa môže zmeniť, ako tomu bolo i v minulosti. Ďalej časový priestor pre vyhlásenie volieb do národnej rady predsedom národnej rady môže byť v uznesení určený vymedzeným časovým priestorom alebo konkrétnym dátumom podľa toho, čo je vhodné s ohľadom na konkrétnu situáciu a ponecháva sa tento priestor s dôverou na najmenej 90 poslancov, ktorí dané uznesenie prijímú, aby mohlo byť platné.

V minulosti bolo prebiehajúce volebné obdobie Národnej rady Slovenskej republiky trikrát skrátené prostredníctvom prijatia ad hoc ústavných zákonov (Ústavný zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 70/1994 Z. z. o skrátení volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky, Ústavný zákon č. 82/2006 Z. z. o skrátení volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky a Ústavný zákon č. 330/2011 Z. z. o skrátení volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky). Takýto spôsob skracovania volebného obdobia však podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky.

Pozmeňujúcim návrhom predkladaný spôsob skončenia volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky je v súlade s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7/2021 zo 7. júla 2021 o neústavnosti predmetu referenda o skrátení volebného obdobia.

Spôsob predčasného skončenia volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky prostredníctvom uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky bude upravený priamo v Ústave Slovenskej republiky, a teda s ňou bude v súlade. Svojou vecnou povahou pritom pôjde o riešenie, ktoré bude pripomínať doteraz uplatňovanú prax skracovania volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky prostredníctvom ad hoc ústavných zákonov. Nesúladiť s ústavou bude odstránený tým, že nepôjde o ad hoc ústavné zákony nemajúce všeobecnú povahu, ale uznesenia vzťahujúce sa na skoršie skončenie volebného obdobia prostredníctvom vykonania predčasných volieb a zároveň bude možnosť schvaľovania takýchto uznesení upravená priamo v Ústave Slovenskej republiky.

Zároveň sa v ústave upravuje, že vykonaním takýchto predčasných volieb uplynie volebné obdobie Národnej rady Slovenskej republiky.

Obsahom vyššie spomínaných ad hoc ústavných zákonov o skrátení volebného obdobia bolo v ich čl. I ods. 1 konštatovanie, že aktuálne volebné obdobie Národnej rady Slovenskej republiky skončí dňom volieb do Národnej rady Slovenskej republiky a v čl. I ods. 2 stanovenie termínu predčasných volieb do Národnej rady Slovenskej republiky.

Oproti skráteniu volebného obdobia ústavným zákonom, nie je potrebné absolvovať celý legislatívny proces troch čítaní, alebo tento proces obísť účelovým skrátením legislatívneho konania a nie je potrebný legislatívny zásah ústavodarcu do konštitúcie Slovenskej republiky tvorenej polylegálnou ústavou.

2. V Čl. 74 ods. 1 sa na konci pripájajú tieto slová: „podľa zásad pomerného zastúpenia“.

Odôvodnenie:

Zakotvenie princípu pomerného zastúpenia volebného systému v Ústave Slovenskej republiky je odrazom platnej a účinnej súčasnej zákonnej úpravy. Zmena volebného systému môže zásadne zmeniť

zloženie zástupcov ľudu v Národnej rade Slovenskej republiky nie na základe zmeny vôle ľudu, ale na základe zmeny volebných pravidiel. Ústavné zakotvenie základného princípu volebného systému vytvára garanciu, že pre jeho zmenu je automaticky potrebná kvalifikovaná väčšina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky. Toto zakotvenie zabráni jednoduchej väčšine parlamentu bez dôslednej opory argumentov a bez širšej politickej podpory zmeniť kľúč, podľa ktorého sa skladá parlament.

Všetky doterajšie voľby do Národnej rady Slovenskej republiky sa konali podľa systému pomerného zastúpenia. Systém pomerného zastúpenia sa uplatňoval vo všetkých parlamentných voľbách na území Slovenskej republiky v jej novodobej demokratickej histórii. Systémom pomerného zastúpenia boli volení poslanci Slovenskej národnej rady aj oboch komôr Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej federatívnej republiky v prvých slobodných voľbách v roku 1990, rovnako aj v tých nasledujúcich v roku 1992. Systém pomerného zastúpenia sa uplatňoval aj pri voľbe oboch komôr Národného zhromaždenia počas prvej Československej republiky. Po rozdelení Českej a Slovenskej republiky prevzala pomerný volebný systém do svojej legislatívy Slovenská republika vo vzťahu k voľbám do Národnej rady Slovenskej republiky a Česká republika vo vzťahu k voľbám Poslaneckej snemovne Parlamentu Českej republiky, pričom vo voľbách do Senátu Parlamentu Českej republiky sa uplatňuje väčšinový systém. Kým v Českej republike je pomerný systém pri voľbách dolnej komory parlamentu a väčšinový volebný systém pri voľbách hornej komory parlamentu zakotvený priamo v ústave, Ústava Slovenskej republiky volebný systém pri voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky nijako neupravuje a ponecháva úpravu na volebný zákon. V záujme ochrany pomerného volebného systému pred účelovými zásahmi aktuálne väčšinovej moci disponujúcej parlamentnou väčšinou do volebného systému sa navrhuje, aby bol pomerný volebný systém pri voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky stanovený priamo v Ústave Slovenskej republiky a jeho prípadná zmena by bola možná iba prostredníctvom zmeny ústavy a vyžadovala by dosiahnutie širšej zhody politických síl.

3. V Čl. 74 sa za odsek 2 vkladá nový odsek 3, ktorý znie:

„(3) Územie Slovenskej republiky tvorí pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky jeden volebný obvod.“.

Doterajší odsek 3 sa označuje ako odsek 4.

Odôvodnenie:

Tak ako je uvedené v predchádzajúcom bode zakotvenie princípu pomerného zastúpenia volebného systému, ale aj určenie, že územie Slovenskej republiky tvorí pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky jeden volebný obvod v Ústave Slovenskej republiky, je odrazom platnej a účinnej súčasnej zákonnej úpravy. Zmena volebného systému môže zásadne zmeniť zloženie zástupcov ľudu v Národnej rade Slovenskej republiky nie na základe zmeny vôle ľudu, ale na základe zmeny volebných pravidiel. Ústavné zakotvenie základného princípu volebného systému spolu s určením jedného volebného obvodu vytvára garanciu, že pre jeho zmenu je automaticky potrebná kvalifikovaná väčšina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky. Toto zakotvenie zabráni jednoduchej väčšine parlamentu bez dôslednej opory argumentov a bez širšej politickej podpory zmeniť kľúč, podľa ktorého sa skladá parlament.

4. V Čl. 84 ods. 4 sa za slová „obžaloby na prezidenta,“ vkladajú slová „na prijatie uznesenia o skrátení volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky,“.

Odôvodnenie:

Na schválenie predmetného uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky bude potrebná najmenej trojpäťtinová väčšina všetkých poslancov Národnej rady Slovenskej republiky tak, ako je rovnaká väčšina potrebná aj na schválenie ústavných zákonov, vrátane v minulosti schválených ad hoc ústavných zákonov o skrátení volebného obdobia.

Kvalifikovaná, trojpäťtinová väčšina zároveň zabezpečí dostatočnú ústavnú legitimitu takéhoto zásahu zvolených reprezentantov do prebiehajúceho volebného obdobia.

2. Čl. I sa dopĺňa bodmi 5 a 6, ktoré znejú:

„5. Čl. 86 sa dopĺňa písmenom n), ktoré znie:

„n) uznávať sa o návrhu na skrátenie volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky.“

Odôvodnenie:

Uvedené ustanovenie výslovne zakotvuje kompetenciu Národnej rady prijať uznesenie o skrátení jej riadneho volebného obdobia.

6. Za Čl. 154g sa vkladá Čl. 154h, ktorý znie:

„Čl. 154h

Ustanovenia čl. 73 ods. 3, čl. 84 ods. 4 a čl. 86 písm. n) v znení účinnom odo dňa vyhlásenia tohto ústavného zákona sa vzťahujú aj na volebné obdobie Národnej rady Slovenskej republiky začaté v roku 2020.“

Odôvodnenie:

Pozmeňujúcim návrhom sa navrhuje, aby sa táto novela Ústavy Slovenskej republiky vzťahovala a bola aplikovateľná aj na prebiehajúce ôsme volebné obdobie Národnej rady Slovenskej republiky zvolenej v roku 2020.

3. V Čl. II sa slová „1. januára 2023“ nahrádzajú slovami „dňom vyhlásenia“.

Odôvodnenie:

Zmena účinnosti sa navrhuje z dôvodu trvania legislatívneho procesu. Z tohto dôvodu je potrebné zmeniť účinnosť zákona tak, aby boli dodržané požiadavky a lehoty stanovené Ústavou SR [čl. 87 ods. 2 až 4 a čl. 102 ods. 1 písm. o)].

POZMEŇUJÚCI A DOPLŇUJÚCI NÁVRH

poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Mária Kolíková,

Miloslav Svrcelka, Michal Šipos, Juraj Seliga

k návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Miloša SVRČEKA a Petry HAJŠELOVEJ na vydanie ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov

(tlač 1163)

Meno a priezvisko

Podpis

1. MÁRIA KOLÍKOVÁ
2. Miloslav Svrcelka
3. PETER POZCAK
4. MICHA ŠIPOŠ
5. Ján Kerekeš
6. PETER ŠEČEK
7. ONDŘEJ DOŠTÁL
8. Anna Zemánková
9. JURAJ KŤUPA
10. Peter OSKRSKY
11. Ján BENČÍK
12. BRANISLAV GRÖHNIG
13. MILAN POTOČEK
14. Marek Hrabalík
15. VOJTECH TOM
16. PETER VOJTECH

(Handwritten signatures corresponding to the names in the list above)

POZMEŇUJÚCI A DOPLŇUJÚCI NÁVRH

poslancov Národnej rady Slovenskej republiky *Mária Lachová,*

Miloslav Svoboda, Michal Šporc, Ľuboslav

k návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Miloša SVRČEKA a Petry HAJŠELOVEJ na vydanie ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov

(tlač 1163)

Meno a priezvisko

Podpis

16. *KAROL GALEK*

17. *PĚTR ČMORAJ*

18. *ZITA PLEŠTINSKÁ*

19. *Milan Kuriak*

20. *JOZEF HLIVKA*

21. *IGOR KAŠPER*

22. *Ľuboslav Kureš*

23. *ĽUDOVÍT GOGA*

24. *HARIAŇ VISKUPČI*

25. *JUDITA JEZKA*

26.

27.

28.

29.

30.

[Handwritten signatures corresponding to the names in the list above]